

Conceptverslag van de op 12 maart 2016 te Nijkerk gehouden Algemene Ledenvergadering van de Federatie van Diaconieën

Agendapunt 1: Opening en welkom

De voorzitter, Mr. A.P. Kaland, opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom. Vervolgens geeft hij het woord aan de penningmeester, de heer T. Kool.

De heer Kool leest Mattheus 11:25-30. Hierin gaat het over de uitnodiging van Jezus om tot hem te komen: vermoeid, belast, vluchteling, iedereen. Hij geeft rust. Hierna gaat de heer Kool voor in gebed.

Agendapunt 2: Jaarrede voorzitter

Zie bijlage

Agendapunt 3: Introductie beleidsvoornemens Kerk in Actie door Evert Jan Hazeleger, programmamanager Kerk in Actie

In een terugblik op het jaar 2015 noemt de heer Hazeleger een inkomstenherstel van 5%. Ook werd ruim Euro 2.000.000,-- noodhulp ontvangen (vluchtelingen). De heer Hazeleger spreekt zijn bewondering uit voor alle plaatselijke activiteiten. Deze worden ondersteund vanuit Kerk in Actie. Het meeste geld gaat hierbij naar regio's ter plaatse waar kerken samenwerken met lokale partners. Er is aandacht geschonken aan het vijfjarig bestaan van Schuld-hulp-maatje. Hierbij zijn inmiddels meer dan 80 gemeentes aangesloten en zeker 60% van de mensen die door Schuld-hulp-maatje worden bijgestaan, komt uit het schuldentraject.

In het jaar 2016 zal opnieuw een armoede-onderzoek worden gedaan. Voorts noemt de heer Hazeleger de Werelddag van Kerk in Actie op 16 april 2016 in Ermelo en de Landelijke Diaconale Dag op 19 november 2016. Duurzaamheid wordt door de Synode van harte aanbevolen. Er zijn inmiddels 88 kerken aangesloten bij het 'Groene Kerkenproject'. Ook het project 'Zorgzame Kerk' gaat door, mede dankzij het ontvangen van een subsidie.

De heer Hazeleger dankt het Federatiebestuur voor de goede samenwerking. Een bijzonder woord van dank is er in dit geval voor de heer Van Beek, scheidend secretaris van de Federatie.

De voorzitter dankt de heer Hazeleger voor zijn inbreng.

Agendapunt 4: Huishoudelijk gedeelte

a. Vaststellen van de jaarrekening 2015

De heer Kool, geeft een toelichting. Er zijn geen vragen over de jaarrekening vanuit de vergadering.

b. Goedkeuren van de begroting 2016

De heer Kool geeft een toelichting op het voorstel de contributie te verhogen van Euro 35,-- per jaar naar Euro 40,-- per jaar. De groeiende activiteiten en ambities nopen hiertoe. Vanuit de vergadering komt de opmerking dat nu de begroting voor het jaar 2016 wordt behandeld. Moet dit niet de begroting voor het jaar 2017 zijn?

Omdat er slechts één keer per jaar een Algemene Ledenvergadering wordt gehouden is deze gang van zaken gebruikelijk geworden. Het najaar leent zich hier niet goed voor een Algemene

Ledenvergadering, de diaconale kalender is al goed gevuld met de studiedag 'Kerken en WMO' en de Landelijke Diaconale Dag. Een optie is een meerjaren-perspectief mee te nemen in de begroting.

De vergadering neemt kennis van het verslag van de kascommissie

De voorzitter concludeert hierna dat de Jaarrekening 2015 is vastgesteld en de Begroting 2016 is goedgekeurd. De vergadering stemt in met applaus.

c. Benoemen van mevrouw Willemien de Vlieger-Moll tot lid van het bestuur

De voorzitter stelt voor om mevrouw De Vlieger te benoemen tot bestuurslid. De vergadering gaat door middel van applaus hiermede akkoord. Vervolgens houdt mevrouw De Vlieger een korte toespraak waarin zij de benoeming aanvaardt en iets verteld over haar motivatie.

d. Afscheid van de heer Gerard van Beek, secretaris

De voorzitter dankt de heer Van Beek voor het vele werk dat hij gedurende vele jaren voor de Federatie heeft verricht. Zowel leden als niet-leden van de Federatie wisten hem te vinden voor advies. De heer van Beek was het collectief geheugen van de Federatie. Ook vertegenwoordigde de heer Van Beek de Federatie in verscheidene commissies en besturen, waaronder laatstelijk de werkgroep fondsenwerving ten behoeve van de nieuwbouw van het Roosevelthuis. Voor zijn inzet als diaken ontving de heer van Beek eerder, op voordracht van de Diaconie Zeist, de diaconale erepenning van de Federatie.

De voorzitter overhandigt aan de heer van Beek als blijk van waardering een presentje alsmede een fraai boekje. De aanwezigen reageren met applaus.

Hierna spreekt de heer Van Beek een dankwoord uit waarin hij melding maakt veel bewondering te hebben voor de voorzitters waarmee hij heeft samengewerkt. Na 14 jaar is het nu goed. Het is een mooie tijd geweest. De heer Van Beek dankt allen voor alle attentie en aandacht.

Agendapunt 5: Inleiding over: 'de diaconie, de samenleving en de overheid: welke diaconie wil je zijn in de participatiemaatschappij, kansen en grenzen' door prof. Herman Noordegraaf, hoogleraar diaconaat aan de Protestantse Theologische Universiteit

Kerkorde artikel V lid 3: de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid in gemeente en wereld staat centraal in deze inleiding. En dan meer toegespitst: Ordinantie 3 artikel 11: het nemen of ondersteunen van initiatieven die gericht zijn op het bevorderen van het maatschappelijk welzijn en het dienen van de gemeente en de kerk in haar bemoeienis met betrekking tot sociale vraagstukken en het aanspreken van de overheid en de samenleving op haar verantwoordelijkheid dienaangaande. En Ordinantie 8 artikel 3 lid 1 het deelnemen in arbeid ten behoeve van het algemeen maatschappelijk welzijn en het signaleren van knelsituaties in de samenleving.

De verschuiving naar de lokale overheden en het maatschappelijk middenveld vraagt meer samenwerking van kerken onderling en van kerken met plaatselijke overheden. Van de mensen persoonlijk vraagt het meer zelfredzaamheid. De rol van de diaconie in deze is zich niet alleen te richten op de eigen gemeente (naar binnen) maar ook 'naar buiten'. Elk mens doet ertoe. Burgerlijke gemeenten zijn vaak veel groter dan kerkelijke gemeenten. Dit maakt verdere samenwerking van diaconieën noodzakelijk. Momenteel zijn er zo'n 80 diaconale platforms. Het aantrekken van nieuwe vrijwilligers is uitermate belangrijk. Dit gaat makkelijker door kleinschaligheid. Probeer relaties aan te knopen met mensen in knelsituaties. Kijk hierbij niet alleen naar de materiële nood maar heb aandacht voor de 'hele' mens. Diakenen kunnen ook helpen met het formuleren van voorbeden. Vraag hierin aandacht voor vluchtelingen en mensen die naar de Voedselbank moeten gaan. Signalering en pleitbezorging.

De voorzitter dankt de heer Noordegraaf voor zijn inleiding en de aanwezigen onderstrepen deze dank met applaus.

Er volgt nu een korte pauze.

Agendapunt 6: Interactief: discussie aan de hand van enkele praktijkvoorbeelden met terugg koppeling naar en discussie met de inleider.

De voorzitter geeft het woord aan bestuurslid de heer Kapteyn, die dit onderdeel zal leiden. Gereageerd zal worden door de inleider, prof. Noordegraaf en mevrouw Willy Meijnhardt, projectleider Kerk in Actie.

Casus: een vrouw van 72 jaar zoekt iemand die haar even wil helpen hoe ze een betrouwbare hulp in de huishouding kan vinden. Zij heeft jaren een huishoudelijke hulp gehad, maar deze is gestopt. Er is zo veel veranderd in de zorg, dat mevrouw niet meer weet waar ze terecht kan. Ze kan huishoudelijke hulp betalen, maar zoekt iemand die haar op weg helpt om iemand te vinden. Alle organisaties waar je particulier huishoudelijke hulp kunt inkopen gaan via de computer, maar ze heeft geen computer. Ze heeft behalve een vriendin die nu in het ziekenhuis ligt, niemand die haar op weg kan helpen.

Wat vindt u?

Opmerkingen uit de vergadering: gaat het om particuliere hulp of hulp binnen de WMO? Mevrouw heeft geen financiële problemen, waarom dan hulp via de diaconie? Gebrek aan sociaal netwerk, maar mevrouw heeft hieraan wel behoefte. Onderliggende vraag kan zijn dat mevrouw contact zoekt.

Attenderen van degenen die binnen de kerk pastorale bezoeken afleggen is een optie. Reactie: probeer eerst de vraag helder te krijgen en onderneem actie naar aanleiding van de uitkomst. Er is sprake van toenemende digitalisering, maar er is ook een groep mensen die hier geen raad mee weet. Wat doe je daarmee? Binnen een diaconie is er meestal geen 'helpdesk'. Ga hierover in gesprek met je (burgerlijke) gemeente en belanghebbenden krijgen de gevraagde hulp netjes op papier.

Wees er alert op dat mensen die met een hulpvraag zitten meestal tot het allerlaatste moment wachten.

Casus: Mensen met een hulpvraag kunnen aankloppen bij het WMO-loket van de gemeente. Via het zgn. keukentafelgesprek wordt de ondersteuningsbehoefte vastgesteld. In de wet is vastgelegd dat cliënten gebruik kunnen maken van cliëntondersteuning. De gemeente moet de cliënt en zijn mantelzorger wijzen op de mogelijkheid van gratis cliëntondersteuning tijdens dit onderzoek. Mensen uit uw gemeente klagen bij een diaken van uw kerk dat er in onvoldoende mate bekendheid wordt gegeven aan deze regeling. Bovendien betwijfelen zij of er voldoende deskundige ondersteuners zijn. Wat doet u?

- U verwijst de klager(s) naar de gemeente (WMO-loket) en/of politieke partijen. Het is immers gemeentelijk beleid

- U neemt zelf contact op met de gemeente

- U kijkt of er binnen uw kerkelijke gemeente vrijwilligers zijn die deze taak in voorkomende gevallen op zich kunnen nemen

Opmerkingen uit de vergadering: doe niets zonder de klager erbij te betrekken en werk aan zelfredzaamheid. De zgn. keukentafelgesprekken worden niet altijd gehouden of het wordt een telefonisch gesprek. Ook komt het voor dat er een brief wordt gestuurd van: 'zo gaan we het doen' zonder overleg met de klager. Een zorgwekkende constatering is dat er weinig **echt** wordt geluisterd. Blijf alert en vraag naar ervaringen van de hulpvrager. Met de betreffende wethouder om de tafel gaan is een punt voor de diaconie.

Reactie: op verzoek van hulpvrager kan een diaken aanwezig zijn bij het keukentafelgesprek.

Belangrijk is ook de verantwoordelijke wethouder te kennen en met hem/haar in gesprek te gaan.

Investeer ook in het politieke apparaat.

Soms wordt iets regionaal georganiseerd. Ga dan naar de adviesraad. Cliëntondersteuning is een taak van de burgerlijke gemeente zelf en de burgerlijke gemeente moet dit ook betalen. Neem niet klakkeloos taken over van de burgerlijke gemeente.

Casus: Uw gemeente besluit in het kader van de bezuinigingen de ondersteuning van mensen met een beperking terug te brengen tot 46 weken per jaar. De overige 6 weken, veelal de vakantie van de hulpvrager en/of de hulpverlener moet de geïndiceerde zelf in zijn/haar ondersteuning voorzien. Ook is er een mogelijkheid gedurende die tijd om ondersteuning in te kopen à Euro 19,- per uur.

Wat vindt u:

- Het is een democratisch genomen besluit en in het kader van de bezuinigingen moet iedereen "pijn" leiden

- U probeert vanuit uw diaconie de pijn te verzachten door het inzetten van vrijwilligers

- U protesteert bij de politieke partijen en probeert te bereiken dat het besluit wordt teruggedraaid

Opmerkingen uit de vergadering en reactie: opgelegde bezuinigingen komen altijd aan de 'onderkant'; kijk ook eens naar de 'bovenkant' als er bezuinigd moet worden. Kun je als plaatselijke kerk de politiek beïnvloeden? Gebruik je netwerk maar let wel dat het aantal vrijwilligers uitgeput raakt.

Bovendien zijn vrijwilligers vaak ook al wat ouder. Werk dus aan je vrijwilligersbeleid.

Ga na wie hulp nodig heeft want je kunt niet zomaar stoppen. Geef aan bezoekers de vraag mee te bekijken hoe het met de hulpbehoevende gaat. Lokaal bestaat vaak grote bereidheid tot samenwerking.

Hierna dankt de heer Kapteyn voor alle inbreng en overhandigt een presentje aan prof. Noordegraaf met dank voor zijn bijdrage.

Agendapunt 7: Sluiting

Als afsluiting van deze bijeenkomst geeft de heer Kapteyn de zgn. Zege van St. Patrick mee. Hierna volgt een lunch.

Bijlage: jaarrede voorzitter

Dames en heren,

Van harte welkom op onze jaarvergadering. Een bijzonder welkom aan de vertegenwoordigers van de synode, Kerk in Actie, de Landelijke Dienstenorganisatie, de Vereniging Kerkrentmeesterlijk Beheer, de Stichting Protestants Diaconaal Krediet, de Gereformeerde Zendingsbond en niet in de laatste plaats de vertegenwoordiger van de Protestantse Theologische Universiteit prof Noordegraaf, onze hoofdspreker.

Dames en heren,

Vorig jaar zaten we met onze jaarvergadering in de Domkerk in Utrecht, in een vol koor en transept, ter herdenking van het feit dat de Federatie op 1 april 1910 op die plek is opgericht. Het was niet alleen een feestje. Wij presenteerden de brochure *Dienen Delen Doen*, de resultaten van het onderzoek naar de maatschappelijke bijdrage van de Protestantse diaconieën, met aanbevelingen voor diaconieën, overheid en landelijke kerk. Het onderzoek heeft veel positieve publiciteit voor de kerk opgeleverd, vrijwel alle landelijke media hebben erover bericht.

Het kwam ook wel gelegen – de timing was niet toevallig - , onze kerk zelf was immers gestart met haar toekomstvisie Kerk 2025 ‘ waar een Woord is is een Weg’. En als Federatie was én is het onze taak het belang van het diaconaat, in de kerk, voor de kerk en voor de samenleving, tot zijn recht te doen komen, ook in de kerk van de toekomst.

Wij zijn dan ook bijzonder verheugd dat het belang van het diaconaat in Kerk2025 volop wordt erkend, meer dan in voorgaande documenten. Maar dat is papier. Als Federatie vinden wij dat deze erkenning ook meebrengt dat vanuit Utrecht de plaatselijke diaconieën blijvend en volop worden ondersteund, er komt met de participatiemaatschappij heel veel op hen af.

We zien bij onze leden een ontwikkeling dat het diaconaat ook een functie kan hebben in nieuwe vormen van kerk zijn waarvoor Kerk 2025 ruimte wil maken, in diaconale centra in de grote steden ontstaan eigen vormen spiritualiteit. En een oud taboe, dat diaconaat niet missionair mag zijn, in de zin dat er geen missionaire spin off mag zijn , is wat ons betreft echt achterhaald.

Zijn we positief over Kerk2025, het diaconaat scoort laag bij predikanten, is uit onderzoek gebleken. Een van onze aanbevelingen uit de publicatie *Dienen Delen Doen* luidt: meer aandacht voor het diaconaat in de opleiding en vorming van predikanten. Dat klemt te meer nu steeds meer predikanten in deeltijd werken.

De Landelijke Diaconale Dag editie 2015 heeft dit opgepakt met een workshop. Daaruit komt voort dat op 3 juni in het Landelijk Dienstencentrum een studiedag Predikant en Diaconaat wordt gehouden.

Zegt u dit vooral verder, als lokkertje voor uw eigen dominee mag ik nog meegeven dat de studiedag in het kader van de Permanente Educatie 0,25 studiepunten oplevert!

Dames en heren, diaconaat is het dienen in de wijngaard van de Heer, het is werkend gestalte geven aan het Woord, tot heil van de samenleving. Dat moeten we samen doen, als plaatselijke diaconieën, predikanten, én landelijke kerk. Of te wel, naar het motto van onze Federatie: Samen voor een sterk diaconaat! Dank u wel.